

Nog veel werk aan de winkel voor DELAR-bedrijven

F. Mandersloot (PR)
H. van Dijk (GIBO-groep)

De melkveebedrijven die in 1994/95 aan de Deelboekhouding Rundveehouderij (DELAR 2000⁺) deelnamen moeten nog heel wat werk verzetten voordat ze voldoen aan de toekomstige mestwetgeving. Ruim driekwart van de bedrijven zou over 1994/95 een heffing moeten betalen als de verliesnormen voor 1998 nu al zouden gelden. Vooral bedrijven met naast melkvee een intensieve veehouderijtak zouden tegen forse heffingen aanlopen.

Tabellenboek 1994/95

Ruim 900 bedrijven hebben in het boekjaar 1994/95 deelgenomen aan de Deeladministratie Rundveehouderij (DELAR 2000⁺). Doel van dit systeem is het geven van technische en economische informatie over de bedrijfsvoering. De nadruk ligt daarbij op de voederverzorging van de veestapel. Daarnaast levert DELAR 2000⁺ informatie over de aan- en afvoer van mineralen en dus over de mineralenoverschotten.

De resultaten van de DELAR-bedrijven zijn onder andere te gebruiken bij het beoordelen van ontwikkelingen in de sector. Om dit te vergemakkelijken worden jaarlijks overzichten gemaakt van de belangrijkste kengetallen. Deze overzichten komen beschikbaar in de vorm van een tabellenboek. Onlangs is het tabellenboek over het boekjaar 1994/95 verschenen. Het is verkrijgbaar bij het PR.

Enkele kengetallen

Bij het samenstellen van het tabellenboek was duidelijk dat in de toekomstige mestwetgeving

de milieu-aanvoerposten (onder andere depositie en mineralisatie) niet meetellen als aanvoerpost. Ook was duidelijk dat niet langer met fosfor (P) maar met fosfaat (P_2O_5) gewerkt wordt. Vandaar dat in de verschillende tabellen in het tabellenboek twee extra kengetallen staan: een stikstof- en een fosfaatoverschot waarin met de milieu-aanvoerposten geen rekening is gehouden. Deze overschotten sluiten beter aan bij de verliesnormen in de nieuwe mestwetgeving. Uit het onlangs verschenen wetsvoorstel blijkt overigens dat ook enkele andere aanvoerposten niet meetellen in het aangiftesysteem. Bovendien komt er een forfaitaire afvoerpost voor stikstof om rekening te houden met de ammoniakemissie uit de stal. Voor de meeste melkveebedrijven zijn dit waarschijnlijk maar kleine posten. In tabel 1 staan enkele kengetallen van de DELAR-bedrijven. Duidelijk is dat de overschotten aan N, P en K de laatste jaren stabiel zijn. Het N-overschot exclusief milieu-aanvoerposten is gemiddeld ruim 340 kg per hectare. Dit is aanzienlijk lager dan het overschot inclusief

Tabel 1 Enkele kengetallen van de DELAR-bedrijven in verschillende boekjaren

	1992/93	1993/94	1994/95
Melkproductie per bedrijf (kg)	389.000	399.900	417.400
Melkproductie per hectare (kg)	13.620	13.620	13.530
Melkproductie per koe (kg)	7086	7189	7283
Grasland en voedergewassen (ha)	28,6	29,4	30,9
Gemiddeld aantal koeien	54,9	55,6	57,3
Krachtvoer per koe (kg)	2422	2481	2538
Bijkomende voerkosten in % van de norm	101	98	118
Stikstofoverschot (kg N per ha)	398	413	408
Fosforoverschot (kg P per ha)	31	29	31
Kaliumoverschot (kg K per ha)	98	85	102
Stikstofoverschot excl. milieuaanvoer (kg N per ha)	-	-	342
Fosfaatoverschot excl. milieuaanvoer (kg P_2O_5 per ha)	-	-	64

deze aanvoerposten. Het fosfaatoverschot is gemiddeld ruim 60 kg per hectare. Dit is aanzienlijk hoger dan de verliesnorm van 40 kg die in het wetsvoorstel staat voor 1998.

Mineralenoverschotten en verliesnormen

In twee nieuwe tabellen zijn het stikstof- en het fosfaatoverschot exclusief de milieu-aanvoerposten gebruikt om de bedrijven in te delen. Hierdoor ontstaat een globaal beeld van de mate waarin bedrijven er nu al in slagen aan toekomstige verliesnormen te voldoen. In figuur 1 is weergegeven welk aandeel bedrijven een bepaald stikstofoverschot weet te realiseren. In figuur 2 is dit gedaan voor het fosfaatoverschot.

Stikstofoverschot

In het wetsvoorstel staat voor 1998 een verliesnorm van 300 kg stikstof per hectare voor grasland en 175 kg voor maisland. In elke klasse in figuur 1 hebben de bedrijven gemiddeld enkele hectares mais. Hierdoor ligt de verliesnorm rond de 280 kg N per hectare. Een groot deel van de bedrijven heeft nu een N-overschot dat duidelijk boven deze norm uitkomt. Dit zou in 1998 een forse heffing betekenen. Bij een N-overschot van 400 kg per hectare en een verliesnorm van 280 kg per hectare moet over 120 kg N per hectare heffing betaald worden. Voor een bedrijf

van 30 hectare en een boete van f 1,50 per kg N betekent dit een heffing van f 5.400,-. Hierin is echter de extra afvoerpost voor stikstof, die rekening houdt met de ammonia-

kemissie uit de stal, niet meegenomen. Hoe groot deze afvoerpost zal zijn is nog niet duidelijk.

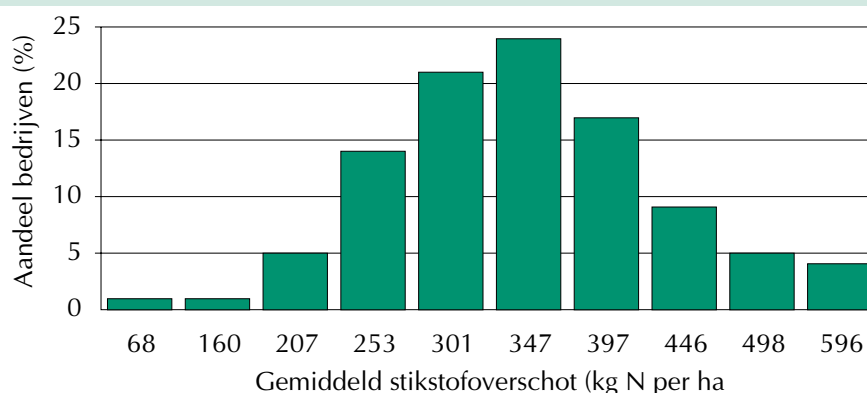
Fosfaatoverschot

Voor 1998 staat in het wetsvoorstel een verliesnorm van 40 kg fosfaat per hectare. Figuur 2 laat zien dat ook deze norm momenteel door veel

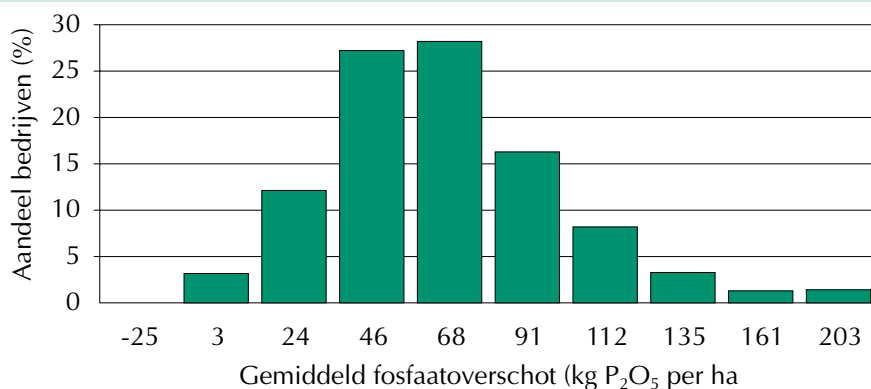
bedrijven niet gehaald wordt. Op bedrijven met een hoog fosfaatoverschot is volgens de DELAR-cijfers sprake van een forse aanvoer van dierlijke mest. DELAR 2000⁺ richt zich alleen op de melkveetak van een bedrijf. Bedrijven die ook ander vee houden (op de DELAR-bedrijven vooral varkens) zullen zoveel mogelijk ook de mest van dit vee op het grasland uitrijden. DELAR 2000⁺ beschouwt deze mest als aanvoer voor de melkveetak van het bedrijf. Dit betekent dat in figuur 2 in klassen met een hoog fosfaatoverschot waarschijnlijk veel gemengde bedrijven zitten. Juist voor deze bedrijven zal de verliesnorm grote gevolgen hebben. Volgens het wetsvoorstel geldt voor de eerste 10 kg belastbaar overschot per hectare in 1998 een heffing van f 2,50 per kg. Als het overschot gro-

Figuur 1 Verdeling van de DELAR-bedrijven op basis van het N-overschot exclusief milieu-aanvoerposten (boekjaar 1994/95)

Figuur 2 Verdeling van de DELAR-bedrijven op basis van het fosfaatoverschot exclusief milieu-aanvoerposten (boekjaar 1994/95)

ter is dan 50 kg per hectare geldt voor alle overige kilo's in 1998 een heffing van f 20,- per kg. Bij een fosfaatoverschot van 90 kg per hectare moet een bedrijf van 30 hectare f 24.750,- heffing betalen.

Bedrijven met een hoog fosfaatoverschot kunnen het fosfaatoverschot terugdringen door mest af te zetten. Ook dit kost uiteraard geld. Om aan de verliesnorm van 40 kg per hectare te voldoen moet bij een overschot van 90 kg fosfaat 50 kg fosfaat met dierlijke mest afgevoerd worden. Als de mestafzet f 20,- per m³ kost dan zijn de kosten voor mestafzet voor het betreffende bedrijf zo'n f 17.500,- (afzet van rundveemest met 1,7 kg P₂O₅ per m³) tot f 10.000,-

(afzet van vleesvarkensmest met 3 kg P₂O₅ per m³). Natuurlijk zijn deze kosten sterk afhankelijk van de afzetprijs van mest.

Conclusie

Deze cijfers geven een globaal beeld van de mate waarin bedrijven met melkvee er nu al in slagen aan de verliesnormen voor 1998 te voldoen. Bij genoemde heffingen kan er bij een ongewijzigde bedrijfsvoering een forse inkomensdaling optreden, vooral op gemengde bedrijven. De tijd tot invoering van verliesnormen is nog maar kort. Het is belangrijk nu al te bekijken hoe tegen zo laag mogelijke kosten ingespeeld kan worden op de verliesnormen.